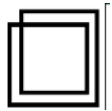

Kształtowanie cen za usługi komunalne a prawo antymonopolowe - doświadczenia UOKiK

MINISTERSTWO
SKARBU
PAŃSTWA

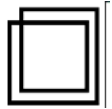
Tadeusz Aziewicz

Szczecin , 26 kwietnia 2004 r.

Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów

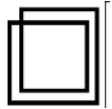
MINISTERSTWO
SKARBU
PAŃSTWA

Podstawowym aktem prawnym określającym warunki rozwoju i ochrony konkurencji oraz zasady podejmowanej w interesie publicznym ochrony przedsiębiorców i konsumentów jest **ustawa z dnia 15 grudnia 2000r. o ochronie konkurencji i konsumentów.**

Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów

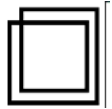
MINISTERSTWO
SKARBU
PAŃSTWA

Ustawa reguluje zasady i tryb przeciwdziałania praktykom ograniczającym konkurencję oraz praktykom naruszającym zbiorowe interesy konsumentów, także antykonkurencyjnym koncentracjom przedsiębiorców i ich związków, jeżeli te praktyki lub koncentracje wywołują lub mogą wywołać skutki na terytorium RP.

Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów

MINISTERSTWO
SKARBU
PAŃSTWA

Regulacje ustawy dotyczą “przedsiębiorców” w rozumieniu ustawy z dnia 19 listopada – Prawo działalności gospodarczej, a także m.in.: (art.4 pkt 1a) **osób fizycznych i prawnych oraz jednostek organizacyjnych nie mających osobowości prawnej, świadczących usługi o charakterze użyteczności publicznej, które nie są działalnością gospodarczą w rozumieniu przepisów o działalności gospodarczej.**

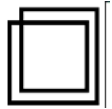

Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów

Kształtowanie cen za usługi komunalne nie może naruszać określonego w dziale II ustawy zakazu praktyk ograniczających konkurencję:

- zakazu porozumień ograniczających konkurencję (rozdział 1),
- zakazu nadużywania pozycji dominującej (rozdział 2).

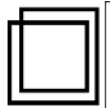
MINISTERSTWO
SKARBU
PAŃSTWA

Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów

Zgodnie z art.5 ustawy zakazane są porozumienia, których celem lub skutkiem jest wyeliminowanie, ograniczenie lub naruszenie w inny sposób konkurencji na rynku właściwym polegające m.in. na:

MINISTERSTWO
SKARBU
PAŃSTWA

- ustalaniu bezpośrednio lub pośrednio cen i innych warunków zakupu lub sprzedaży towarów,
- uzgadnianiu przez przedsiębiorców przystępujących do przetargu warunków składanych ofert, w szczególności dotyczących zakresu prac lub ceny.

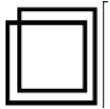

Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów

Porozumienia te są w całości lub odpowiedniej części nieważne z wyłączeniem:

- porozumień zawieranych między konkurentami, których łączny udział w rynku w roku kalendarzowym poprzedzającym zawarcie porozumienia nie przekracza 5%,
- porozumień zawieranych między przedsiębiorcami działającymi na różnych szczeblach obrotu, których łączny udział w rynku w roku kalendarzowym poprzedzającym zawarcie porozumienia nie przekracza 10%,
- porozumień wyłączonych w drodze rozporządzenia przez Radę Ministrów (spełniających warunki określone w art. 7 ustawy).

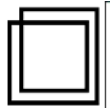

MINISTERSTWO
SKARBU
PAŃSTWA

Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów

MINISTERSTWO
SKARBU
PAŃSTWA

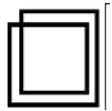
Zgodnie z art.8 ustawy zakazane jest nadużywanie pozycji dominującej na rynku właściwym.

Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów

Pozycja dominująca jest to pozycja przedsiębiorcy, która umożliwia mu zapobieganie skutecznej konkurencji na rynku właściwym przez stworzenie mu możliwości działania w znacznym zakresie niezależnie od konkurentów, kontrahentów i konsumentów. Domniemywa się, że przedsiębiorca posiada pozycję dominującą, jeżeli jego udział w rynku przekracza 40%.

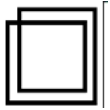
MINISTERSTWO
SKARBU
PAŃSTWA

Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów

Rynek właściwy jest to rynek towarów, które ze względu na ich przeznaczenie, cenę oraz właściwości, w tym jakość, są uznawane przez ich nabywców za substytuty oraz oferowane są na obszarze, na którym, ze względu na ich rodzaj i właściwości, istnienie barier dostępu do rynku, preferencje konsumentów, znaczące różnice cen i koszty transportu, panują zbliżone warunki konkurencji.

MINISTERSTWO
SKARBU
PAŃSTWA

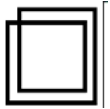

Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów

Nadużywanie pozycji dominującej polega m.in. na:

- bezpośrednim lub pośrednim narzucaniu nieuczciwych cen, w tym cen nadmiernie wygórowanych albo rażąco niskich, odległych terminów płatności lub innych warunków zakupu lub sprzedaży towarów,
- stosowaniu w podobnych umowach z osobami trzecimi uciążliwych lub niejednorodnych warunków umów, stwarzających tym osobom zróżnicowane warunki konkurencji,
- uzależnieniu zawarcia umowy od przyjęcia lub spełnienia przez drugą stronę innego świadczenia, nie mającego rzeczowego ani zwyczajowego związku z przedmiotem umowy,
- przeciwdziałaniu ukształtowaniu się warunków niezbędnych do powstania bądź rozwoju konkurencji,
- narzucaniu przez przedsiębiorcę uciążliwych warunków umów przynoszących mu nieuzasadnione korzyści, stwarzaniu konsumentom uciążliwych warunków dochodzenia swych praw.

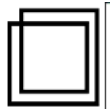

MINISTERSTWO
SKARBU
PAŃSTWA

Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów

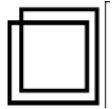
MINISTERSTWO
SKARBU
PAŃSTWA

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów jest centralnym organem administracji rządowej właściwym w sprawach ochrony konkurencji i konsumentów.

Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów

MINISTERSTWO
SKARBU
PAŃSTWA

Prezes Urzędu wykonuje swoje zadania przy pomocy Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów. W skład Urzędu wchodzi centrala w Warszawie oraz delegatury Urzędu: w Bydgoszczy, w Gdańsku, w Katowicach, w Krakowie, w Lublinie, w Łodzi, w Poznaniu, w Warszawie i we Wrocławiu.

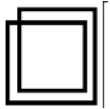

Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów

Do zakresu działania Prezesa Urzędu należy m.in.:

- sprawowanie kontroli przestrzegania przez przedsiębiorców przepisów ustawy,
- wydawanie w przypadkach określonych ustawą, decyzji: w sprawach przeciwdziałania praktykom ograniczającym konkurencję, w sprawach koncentracji lub podziału przedsiębiorców oraz przeciwdziałania praktykom naruszającym zbiorowe interesy konsumentów, konsumentów także decyzji w sprawach kar pieniężnych.

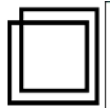
MINISTERSTWO
SKARBU
PAŃSTWA

Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów

Prezes Urzędu może nałożyć, w drodze decyzji na przedsiębiorcę karę pieniężną w wysokości stanowiącej równowartość od 1000 do 5000 000 euro (jednak nie większej niż 10% przychodu osiągniętego roku rozliczeniowym poprzedzającym rok nałożenia kary), jeżeli dopuścił się naruszenia zakazu określonego w art.5 (zakaz porozumień ograniczających konkurencję) lub naruszenia zakazu określonego w art.8 (zakaz nadużywania pozycji dominującej).

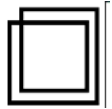

MINISTERSTWO
SKARBU
PAŃSTWA

Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów

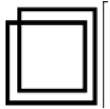
MINISTERSTWO
SKARBU
PAŃSTWA

Kary pieniężne płacone są z dochodu po opodatkowaniu lub z innej formy nadwyżki dochodów nad wydatkami zmniejszonej o podatki.

Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów

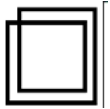
MINISTERSTWO
SKARBU
PAŃSTWA

Środki finansowe pochodzące z kar pieniężnych
stanowią dochód budżetu państwa.

Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów

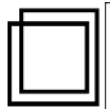
MINISTERSTWO
SKARBU
PAŃSTWA

Wykonanie kary pieniężnej nałożonej przez Prezesa Urzędu ulega zawieszeniu do czasu uprawomocnienia się decyzji o jej nałożeniu.

Wybrane decyzje UOKiK

MINISTERSTWO
SKARBU
PAŃSTWA

Nadużywanie pozycji dominującej poprzez różnicowanie cen - przypadek gminy Gniew

Przypadek gminy Gniew

Prezes UOKiK

Wniosek o wszczęcie
postępowania
antymonopolowego
przeciwko

ZWM S.C. W Nicponi

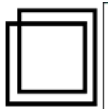
ZUK Sp. z o.o. W Gniewie

Zarzuty

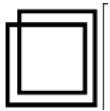
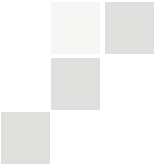
1. Narzucenie uciążliwych stawek za składowanie odpadów komunalnych na wysypisku w Nicponi

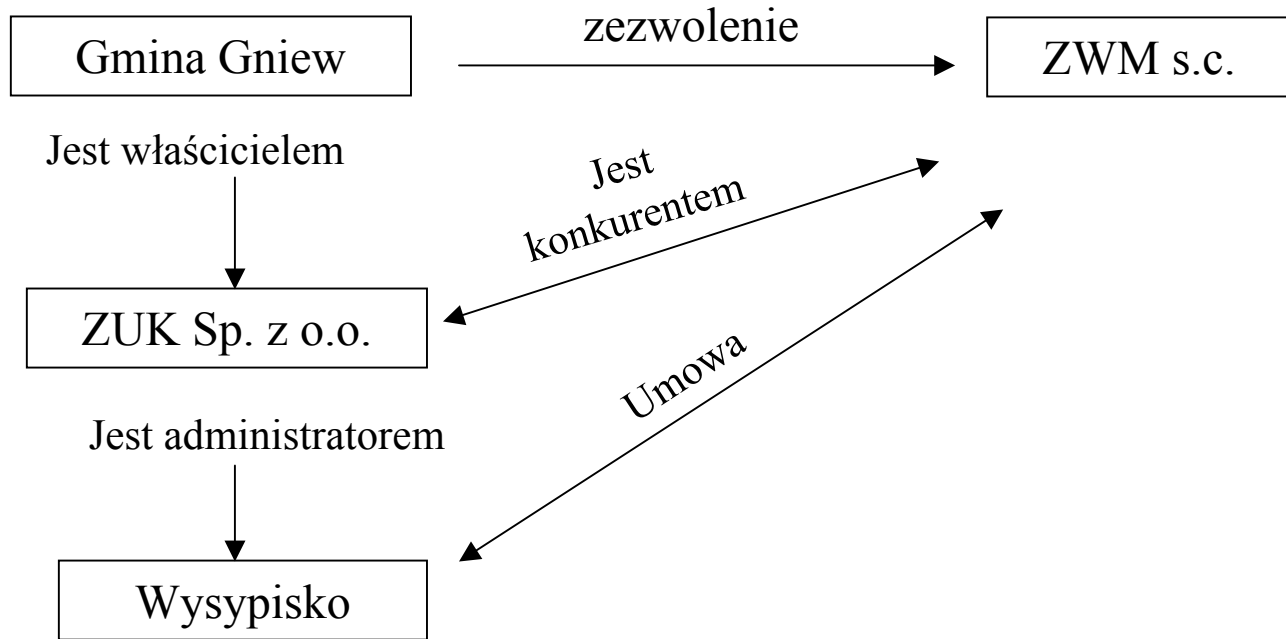
MINISTERSTWO
SKARBU
PAŃSTWA

2. Wyłączenie ZUK Sp. z o.o. spod zakazu składowania na tym wysypisku odpadów pochodzących spoza gminy Gniew

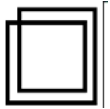
MINISTERSTWO
SKARBU
PAŃSTWA

Nowe regulacje:

1. Wzrost opłat za wywóz odpadów o 10%
2. Wzrost opłat za składowanie i unieszkodliwianie odpadów stałych o 257%
3. Zakaz odbioru odpadów spoza terenu gminy Gniew z wyłączeniem Zakładu Usług Komunalnych Sp. z o.o.

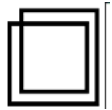
MINISTERSTWO
SKARBU
PAŃSTWA

Decyzja UOKiK

- Wszyscy przedsiębiorcy odbierający na terenie miasta i gminy Gniew odpady stałe i dostarczający je na wysypisko w Nicponi winni ponosić opłatę w tej samej wysokości,
- Uchwalenie i obowiązywanie dwóch różnych stawek: - jednej niższej dla własnej spółki, drugiej wyższej dla jej obecnych i przyszłych konkurentów, przy jednoczesnym określeniu maksymalnych opłat za odebranie i unieszkodliwianie odpadów powoduje, że relacje panujące na rynku regulowanym przez gminę mają w stosunku do niektórych jego uczestników dyskryminacyjny charakter i są przejawem nadużycia przez nią posiadanej władzy rynkowej.

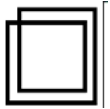
MINISTERSTWO
SKARBU
PAŃSTWA

Decyzja UOKiK

- Regulator działający w zastępstwie rynku określił jego parametry nie uwzględniając reguły konkurencji, naruszając bezwzględnie obowiązujące przepisy ustawy antymonopolowej

MINISTERSTWO
SKARBU
PAŃSTWA

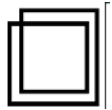
- Wnioskodawca kwestionował także wyłączenie Zakładu Usług Komunalnych na okres 3 lat spod zakazu odbioru odpadów spoza terenu gminy Gniew. Biorąc pod uwagę, że Spółka w dniu 22 lutego 1999 roku zawarła z Zarządem Gminy Morzeszczyn umowę na świadczenie na rzecz tej gminy usług w zakresie wywozu odpadów komunalnych, które składa się na wspólnym dla obu gmin wysypisku w Nicponi, wyłączenie to wyraźnie wskazuje na dążenie do zabezpieczenia własnego interesu przedsiębiorcy i uprzywilejowanej pozycji przez umożliwienie mu rozszerzenia zakresu świadczonych usług. Zmieniające się warunki pozwalały przewidywać, że prędzej czy później na rynku pojawi się konkurent w wywozie odpadów, który uzyska zgodę na ich odbiór z terenu gminy Morzeszczyn.

Decyzja UOKiK

• Prezes UOKiK nakazał gminie Gniew zaniechanie stosowania praktyki ograniczającej konkurencję polegającej na nadużywaniu pozycji dominującej poprzez powzięcie uchwały różnicującej opłaty za przyjęcie odpadów na wysypisko w Nicponi, w zależności od tego czy dostarczającym jest zakład Usług Komunalnych Sp. z o.o. w Gniewie czy inny przedsiębiorca posiadający zezwolenie oraz uznał za praktyki ograniczające konkurencję zapisy uchwał Rady Miejskiej dotyczące zakazu odbioru nieczystości spoza terenu gminy Gniew od podmiotów innych niż Zakład Usług Komunalnych spółka z.o.o. w Gniewie.

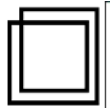

MINISTERSTWO
SKARBU
PAŃSTWA

Wybrane decyzje UOKiK

MINISTERSTWO
SKARBU
PAŃSTWA

Zarzut stosowania nieuczciwych, rażąco niskich cen - przypadek ze Stargardu Szczecińskiego

Przypadek ze Stargardu Szczecińskiego

Prezes UOKiK

Wniosek o wszczęcie
postępowania przeciwko
„Rethmann Szczecin
Oczyszczanie Miasta” Sp. z o.o.

MPKG Sp. z o.o.

MINISTERSTWO
SKARBU
PAŃSTWA

Zarzuty

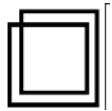
Nadużywanie pozycji dominującej poprzez stosowanie rażąco niskich cen za wywóz odpadów stałych

Akcja promocyjna „RAZ, DWA, TRZY”

Wywóz odpadów po cenach: 1zł w lutym, 2zł w marcu, 3zł w kwietniu

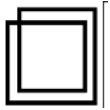
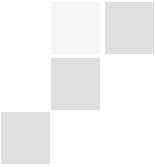

MINISTERSTWO
SKARBU
PAŃSTWA

Obrona

MINISTERSTWO
SKARBU
PAŃSTWA

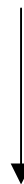
1. Firma nie ma pozycji dominującej
2. Celem akcji promocyjnej nie było ograniczenie konkurencji, a wypromowanie marki Rethmann

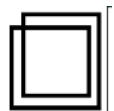

Decyzja UOKiK

Określenie rynku właściwego

Rynkiem właściwym jest rynek wywozu odpadów komunalnych stałych na terenie Stargardu Szczecińskiego

MINISTERSTWO
SKARBU
PAŃSTWA

Decyzja UOKiK

Określenie struktury rynku

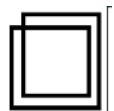
MPGK Sp z o.o. - 54%

Rethmann Sp. z o.o. - 8%

Wniosek: Rethmann Sp. zo.o. nie posiada pozycji dominującej na rynku właściwym

Firma nie finansowała akcji promocyjnej z wpływów uzyskanych na innych zdominowanych przez nią rynkach

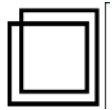

MINISTERSTWO
SKARBU
PAŃSTWA

Decyzja UOKiK

MINISTERSTWO
SKARBU
PAŃSTWA

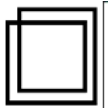
Prezes UOKiK nie stwierdził nadużywania pozycji dominującej poprzez stosowanie cen rażąco niskich

Wybrane decyzje UOKiK

Zarzut stosowania w podobnych umowach z osobami trzecimi uciążliwych lub niejednorodnych warunków umów stwarzających tym osobom zróżnicowane warunki konkurencji oraz zarzut stosowania cen nadmiernie wygórowanych – przypadek z gminy Wałcz

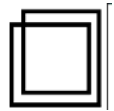

MINISTERSTWO
SKARBU
PAŃSTWA

Przypadek z gminy Wałcz

MINISTERSTWO
SKARBU
PAŃSTWA

Prezes UOKiK

Wniosek o wszczęcie postępowania
antymonopolowego

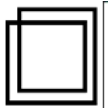
„Komunal -
Transport” w
Ostrowcu

Zarzuty

- stosowanie wobec “Komunal – Transport” podwojonej wysokości ceny podstawowej za utylizację odpadów,
- stosowanie cen nadmiernie wygórowanych za utylizację odpadów,
- stosowanie przez ZGK zróżnicowanych cen za wywóz nieczystości stałych od indywidualnych odbiorców.

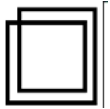
MINISTERSTWO
SKARBU
PAŃSTWA

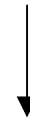

Ustalenia UOKiK - analiza rynku

Rynek usług odbioru i składowania odpadów

MINISTERSTWO
SKARBU
PAŃSTWA

ZGK posiada 100% udziału w rynku

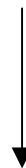
ZGK posiada pozycję dominującą

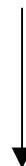

Ustalenia UOKiK

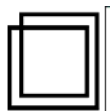
Rynek usług wywozu nieczystości stałych

ZGK posiada 54% udział w rynku

ZGK posiada pozycję dominującą

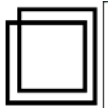
MINISTERSTWO
SKARBU
PAŃSTWA

Ustalenia UOKiK - kwestionowane regulacje

Zarząd Miasta ustalił nowe opłaty za przyjmowanie odpadów stałych

MINISTERSTWO
SKARBU
PAŃSTWA

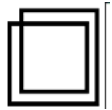
Opłaty za przyjmowanie odpadów zagęszczonych dostarczonych pojazdami specjalistycznymi są dwukrotnie wyższe niż za odpady luźno sypane

Ustalenia UOKiK

Samochód specjalistyczny może zabrać średnio około 3,0 -3,5 razy więcej odpadów luzem stąd też masa odpadów zagęszczonych w porównaniu do luźno sypanych jest zdecydowanie większa. Stosowanie jednakowej stawki podstawowej w obydwu przypadkach byłoby nielogiczne i przynosiłoby nieuzasadnione korzyści dostawcom posiadającym specjalistyczny sprzęt, szczególnie, że podstawą naliczania należności za usuwanie odpadów jest wskaźnik ich gromadzenia w miejscach powstawania (tj. u mieszkańców gminy) liczony w jednostkach objętości luzem na osobę.

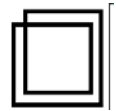

MINISTERSTWO
SKARBU
PAŃSTWA

Ustalenia UOKiK

MINISTERSTWO
SKARBU
PAŃSTWA

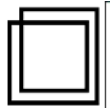
Zarządca wysypiska stosował podwojoną stawkę jednakowo wobec własnego zakładu jak i konkurentów, dlatego UOKiK uznał, że zarzut stosowania w podobnych umowach z innymi kontrahentami niejednolitych warunków, stwarzających tym kontrahentom i ich konkurentom zróżnicowane warunki umów nie został dowiedziony.

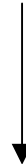

Zarzuty

Stosowanie cen nadmiernie wygórowanych za
utyлизację odpadów

MINISTERSTWO
SKARBU
PAŃSTWA

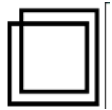
Ceny na okolicznych wysypiskach istotnie
różnią się od pobieranych przez ZGK

Ustalenia UOKiK

Organ antymonopolowy dokonując oceny dowodu przeprowadził badania wymienionych przez wnioskodawcę wysypisk. Badania wykazały, że wysypiska te, biorąc pod uwagę ich podstawowe parametry nie mogą być automatycznie przyrównywane do warunków występującym na administrowanym przez ZGK. składowisku (wielkość zrzutu na wskazanych wysypiskach znacząco odbiega od ilości odpadów przywożonych na składowisko w Wałczu).

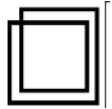

MINISTERSTWO
SKARBU
PAŃSTWA

Ustalenia UOKiK

MINISTERSTWO
SKARBU
PAŃSTWA

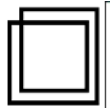

Rozstrzygając zarzut stosowania przez ZGK. cen nadmiernie wygórowanych organ antymonopolowy posłużył się wynikami badań przeprowadzonych przez Delegaturę UOKiK w Gdańsku na terenie województw: pomorskiego i zachodniopomorskiego. Spośród 38 respondentów wybrano 3 firmy o podobnych wartościach parametrów charakteryzujących poszczególne wysypiska. Analiza porównawcza wykazała, że **cena w Wałczu była niższa od cen stosowanych przez potencjalnych konkurentów działających na innych porównywalnych rynkach**, zatem organ antymonopolowy uznał, że **zarzucana ZGK. praktyka ograniczająca konkurencję nie została dowiedziona.**

Zarzuty

MINISTERSTWO
SKARBU
PAŃSTWA

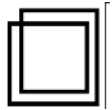
Pobieranie przez ZGK od mieszkańców opłat za
wywóz nieczystości stałych w różnej wysokości

Ustalenia UOKiK

W ramach postępowania ustalono, że taka sytuacja rzeczywiście ma miejsce ale wynika ona z faktu, że skarżony zakład obsługuje różnych dostawców odpadów komunalnych i różne segmenty właściwego rynku wywozu (wobec mieszkańców zabudowy zwartej stosuje on cenę na poziomie 3,16 zł, dla mieszkańców domków jednorodzinnych opłata ta ze względu na dodatkowy koszt dojazdu i doniesienia pojemnika jest wyższa o 10%). W przypadku innych podmiotów gospodarczych stosowane są ceny umowne w zależności od rodzaju pojemników, miejsca ich usytuowania oraz dojazdu.

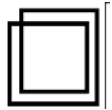

MINISTERSTWO
SKARBU
PAŃSTWA

Ustalenia UOKiK

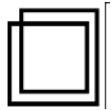
MINISTERSTWO
SKARBU
PAŃSTWA

Prezes UOKiK uznał, że stosowane przez skarżonego przedsiębiorcę ceny mają charakter obiektywny wynikający z odmiennych warunków prowadzenia działalności gospodarczej w różnych segmentach rynku.

Decyzja UOKiK

MINISTERSTWO
SKARBU
PAŃSTWA

Prezes Urzędu ochrony Konkurencji i Konsumentów po przeprowadzeniu postępowania antymonopolowego wszczętego z wniosku przedsiębiorcy “Komunal-Transport” w Ostrowcu przeciwko Zakładowi Gospodarki Komunalnej w Wałczu nie stwierdził stosowania przez skarżonego przedsiębiorcę praktyk monopolistycznych polegających na nadużywaniu pozycji dominującej na lokalnym rynku składowania i wywozu nieczystości stałych.

